

Sanjači knjiga i vodiči kroz pulsku povijest

SANJAČI KNJIGA I VODIČI VOLONTERI: PULSKI SREDNJOŠKOLCI PROVEST ĆE KROZ MUZEJE I I**PROFESORI SU PRAVILIJE
ali je zanimljivije učiti od vršnjaka**

U majicama i s torbama koje su sami osmislili, a financirali pulsko Sveučilište i Arheološki muzej Istre

Osnovce privlače legende, poput priče o staklenim posudicama u koje su žene skupljale suze kada bi im preminuo netko bližnji, da bi to zakopale s njim u grob. Starije učenike više zanima povijest, ratovi, oružje. Za svakoga ponešto, kaže maturantica Lea Bratović, koja s još 40 vršnjaka vodi ueničke grupe po Kaštelu, na turi nazvanoj "Mediteran stanuje u Puli"

PIŠE Duška PALIBRK
SNIMIO Andreas KANCELAR

Ovo je žena na konju, simbol plodnosti, nadana je u Nezakciju, najvažnijem nalazištu kraj Pule. Ta je kamena skulptura izrađena u jednom komadu kamena, a pretpostavlja se da je dio jednog životnog ciklusa, priča nam pulski gimnazijalac Majama Ramun Milićević, pokazujući impozantnu, dobro očuvanu skulpturu. U Arheološkom smu muzeju, prvom od četiri lokacije kroz koje će Majama s još 40 vršnjaka

volontera sljedećih deset dana provesti više od 750 učenika iz 13 istarskih i riječkih škola koje su najavile posjet 18. Sa(n)jam knjige u Istri.

Srednjoškolce - sanjače knjiga i volontere prije tri godine okupila je Sveučilišna knjižnica u partnerstvu sa Sajmom knjiga. Prve svoje vodičke ture nazvali su Pulskim putovima knjige, a ove godine, kao i Sajam, bave se Mediteranom.

- U protekle dvije godine priču naših volontera o pulskim književnicima i knjigama kroz povijest u trajanju od četiri sata čulo je 900 uče-

nika u dobi od deset do 18 godina. Osim toga, bavili su se i temom koja posebno zanima mlade - zaštitom privatnosti na društvenim mrežama. Održali su 67 tribina na Sajmu i po pulskim školama i učili vršnjake kako da zaštite svoje profile na netu. Tribina je nazvana "Ja nisam otvorena knjiga", a glavni su bili volonteri iz Tehničke škole - Ivan Lorencin i Nikola Počuća, gimnazijalci Marko Atanasković, Luka Plec i Majama Milićević te Estella Zanetti i Lisa Fiorentin iz Talijanske srednje škole u Puli. Pripremajući se za te programe svaki od njih prošao je 78

sati edukacije u dvije godine, a onda su odradili ukupno 5.400 volonterskih sati, računajući i vođenje grupa po gradu, nabraja Tea Grujić, voditeljica projekta.

"Szent Istvan", pulski ratni Titanic

- Na ulasku u Arheološki muzej ueničkim grupama prvo ćemo pokazati da Pula nije uvijek bila dio Mediterana, da se more prostiralo negdje do Zadra, pa su ovdje prebivali golemi jeleni, bizoni i druge kopnene životinje. Živjelo se od lova, ali ima i znakova trgovine, što dokazuju i ove vaze od stakla izrađene od vulkanskog kamena kojeg ovdje nije bilo, koje su stigle iz Italije, objašnjava Lea Bratović, maturantica pulske Škole za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu, buduća hotelijersko-turistička tehničarka, kao i mnogi drugi u ovoj volonterskoj skupini.

Od kustosice Giulije Codacci-Terlević, naglašava ona, naučili su i da su ispod zgrade Arheo-

loškog muzeja ostaci građevine još iz željeznog doba - to je onih 3.000 godina Pule o kojima se toliko priča! S mjesta početka grada turu nazvanu "Mediteran stanuje u Puli" simpatični volonteri nastavljaju u Sveučilišnoj knjižnici, jezgri zavičajne memorije, gdje će posjetitelji podsjetiti da papir i knjiga ostaju, a da kazete i druge magnetske medije više ne možemo čitati. Na kaštelu, pak, običi će izložbu u Povijesnom i pomorskom muzeju o potopljenom vojnom brodu "Szent Istvanu", svojevrsnom ratnom Titanicu, kako vele naši mladi vodiči, i šetnju gradom završiti u Mornaričkoj knjižnici u Domu branitelja, još jednom riznicom iz doba "kad je Pula bila glavna", carska ratna luka.

- Profesori su profesori, ali ako o povijesti čuju od svog vršnjaka, drugačije je, više se zainteresiraju. Ovisno o uzrastu, osnovce privlače legende, poput priče o staklenim posudicama u koje su žene skupljale suze

kada bi im preminuo netko bližnji, a to bi onda zakopale s njime u grob. Starije učenike više zanima povijest, ratovi, oružje. Za svakoga ponešto, zaključuje Lea Bratović, veteranka u ovom volonterskom projektu.

Majama Milićević s početka priče počeo je volontirati još kao učenik 2. razreda gimnazije. "Pitali su nas u školi hoće li tko volontirati na Sajmu knjiga. Jako volim knjige pa sam rekao može. Bio sam prvo volonter uz knjige, prodavač, prošle godine vodio sam tribine za učenike koji su dolazili na Sajam, ove godine sam vodič po gradu", kaže Majama.

Rimljani metroseksualci

Pitamo ovog zaista elokventnog gimnazijalca je li među vršnjacima čudnovati kljunaš kad se tako raduje knjigama.

- Ne bih rekao baš da sam iznimka, još uvijek ima puno mladih ljudi koji vole knjigu i vole čitati, ali činjenica je da

KNJIŽNICE SVOGA GRADA VIŠE OD 750 UČENIKA KOJI DOLAZE NA 18. SA(N)JAM KNJIGE U ISTRI

OFESORI,

Skulptura žene na konju simbol je plodnosti, a nadena je u Nezakciju kraj Pule, objašnjava Majama Ramun Miličević

Ljudi su prestali čitati knjige, a muzeje posjećuju vrlo rijetko - u Mornaričkoj knjižnici

Povijesni i pomorski muzej otkriva Pulu iz doba Austro-Ugarske, "kad je bila glavna"

Jedni vole slušati legende, a drugi priče o oružju i bitkama - Martina Krnjić i Andrea Livić

Ova velika dugačka kopča, s tim su Rimljani kopčali svoje halje, priča Morena Jurišić

puno njih čita samo na netu, blogove, forume, portale. I novine sve manje čitaju. To je šteta. Ipak mislim da će papir opstati. Moderni mediji i dalje će se razvijati, ali nije to - to, čitati knjigu na kompjutoru kao kad je držim u rukama, listam stranice, i taj miris knjige, to je nešto posebno, pametno zbori Majama. Smatra da je lektira uvelike pomogla tome da mladi ne vole čitati. "U školi moramo čitati knjige koje nama nisu zanimljive, to nije nešto što bih ja čitao slobodne volje, tu se mora napraviti neka reforma. Treba, naravno, čitati Shakespearea, Dantea, treba poštivati i učiti u školi i starohrvatski jezik, ali u manjoj mjeri, jer puno mojih prijatelja ne voli čitati baš zbog toga, a to je velika šteta", zaključuje.

Adem Canoski, učenik 3. razreda HTT-a u Lipi, kaže da knjige i muzeji imaju visok rejting u njihovoj školi. "To nam je dosta značajno, bez knjiga ne možemo u turizmu, a na ovom sajmu naučimo dosta o Puli i o svemu drugome što bismo trebali znati kao vodiči," kaže

Adem. Godinu stariji školski kolega, maturant Matko Grujić odriješit je: "Moji vršnjaci ne čitaju knjige. To se nažalost izgubilo, ljudi su prestali čitati knjige, a muzeje posjećuju vrlo rijetko, samo na nekim školskim izletima". Zašto?, pitamo. "Nisu zainteresirani, malo znaju o tome, to im se ne čini zanimljivim." Jesmo li i mi odrasli krivi, kako da im to učinimo zanimljivim? "Možda bi pomogao malo drugačiji pristup", kaže Matko, a njegova kolegica Morena Jurišić to već provodi u praksu.

- Ova velika dugačka kopča, s tim su Rimljani kopčali svoje halje, to su bili njihovi ukrasi. I oni su voljeli nakit, ukrašavali su se i muškarci, nosili su privjeske na šeširima, naočale, priča Morena.

Grobnice od olova

Da je mnogo toga zanimljivog naučio o pulskoj povijesti potvrđuje i maturant iz Lipe Aleksandar Bulajić, novi u grupi. "S većinom odavde idem u školu, oni su me povukli. Htio sam upoznat nove ljude, ste-

ći nova iskustva, da napravim nešto za sebe, sad, pred završetak srednje škole. Iskreno, dosad nisam išao u muzeje, ali volim vidjeti nove stvari, čuti nešto novo. Manje me zanimaju arheološke iskopine, više me privlače brodovi i povijest Kaštela, zato sam u skupini koja će učenike voditi po Povijsnom i pomorskom muzeju, priča nam Aleksandar, dok nas njegova kolegica iz Lipe, maturantica Nikolina Karapetrić zove da vidimo stare rimske grobnice od olova.

- Ovo su vrlo vrijedni nalazi, pronađeni su u blizini međulinjskog aerodroma kad se gradio kružni tok na Ipsilonu, objašnjava Nikolina koja u ovom projektu volontira tek prvu godinu. Nova u grupi je i Katarina Čerina, učenica 2. razreda Ugostiteljsko-turističke škole. "Čula sam da je zanimljivo, da se puno toga nauči, da je društvo super. Ovdje odradujem i školsku praksu i upoznajem povijest grada. Zadnji put nas je u muzej vodila nastavnica u 8. razredu osnovne", kaže Katarina.

Tea Grujić objašnjava nam da u trećem razredu srednje škole uče zavičajnu povijest Istre, "ali, ovo je zgodno jer ovdje aktivno sudjeluju, to je drugačiji pristup, neformalno učenje, gdje su oni baš motivirani onim što ih posebno zanima." Maturantica Maja Ramba Miličević, koja je i lani vodila mnoge učeničke grupe po gradu kaže da je i sama saznala neke nove stvari o Puli, legende o Areni... "Arena me najviše fascinira. Bila sam i u rimskom amfiteatru, on je veći, ali pulska Arena mi je puno ljepša i ima posebnu atmosferu. Jako me se dojmljava i priča o boravku Jamesa Joycea u Puli. Mladi više ne čitaju toliko, a u muzeje idu samo kad moraju, kad ih vode nastavnici", kaže Maja.

Rimske grobnice od olova, pronađene kad se gradio Ipsilon - Nikolina Karapetrić i

Kad oni sve to povežu nekim svojim žargonom...

- Najljepše od svega je što su se tako zbližili. Prve godine odvajali su se, gimnazijalci su se držali za sebe, HTT za sebe, ali toga više nema, sada su svi prijatelji. Jako ih je lijepo vidjeti kako za vrijeme Sajma jedan drugome pomažu pisati zadaće, kaže Iva Hilj, magistrica lokalnog razvoja, koja pomaže voditeljicama projekta, knjižničarkama Tei Grujić, Nives Franić i Damjani Francić te kustosicama i muzejskim pedagoginjama Giuliji Codacci-Terlević i Katarini Pocić.

Pitamo koje su prednosti učenja od svojih vršnjaka u odnosu na klasičan način predavanja u školi i stručnog vođenja po muzejima. "U skupini svatko pokazuje svoje afinitete, nekoga zanimaju više tehničke pojedinosti, nekoga više sadržaj. I kad si oni to sve povežu nekim svojim žargonom, to ispadne puno bolje. Ležernija je atmosfera, uči se kroz priču, pa se sve lakše pamti. Ne forsiramo ih, vodimo ih kroz edukaciju tri mjeseca, dobivaju stručne materijale i to svojim riječima interpretiraju, ne moraju učiti napamet. Jedan drugoga nadopunjuju, jedan počne, drugi završi priču, i biraju koji su im motivi najzanimljiviji", kaže Iva Hilj i dodaje da mladi tako razvijaju i govorničke vještine, raste im samopouzdanje. "Učenici Turističke škole pripremljeniji su za javne nastupe, jer u školi često rade prezentacije, ali sada su svi puno slobodniji nego kad su došli".